

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI FANLAR AKADEMIYASI
MINTAQAVIY BO‘LIMI
XORAZM MA’MUN AKADEMIYASI**

XORAZM MA’MUN AKADEMIYASI AXBOROTNOMASI

Axborotnoma OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrdagi 223/4-son qarori bilan biologiya, qishloq xo‘jaligi, tarix, iqtisodiyot, filologiya va arxitektura fanlari bo‘yicha doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan

**2025-1/3
Xorazm Ma’mun akademiyasi axborotnomasi
2006 yildan boshlab chop qilinadi**

Xiva-2025

Bosh muharrir:*Abdullayev Ikram Iskandarovich, b.f.d., prof.***Bosh muharrir o‘rinbosari:***Hasanov Shodlik Bekpo‘latovich, k.f.n., k.i.x.***Tahrir hayati:**

<i>Abdullayev Ikram Iskandarovich, b.f.d., prof.</i> <i>Abdullayeva Muborak Maxmusovna, b.f.d., prof.</i> <i>Abduhalimov Bahrom Abduraximovich, t.f.d., prof.</i> <i>Agzamova Gulchexra Azizovna, t.f.d., prof.</i> <i>Aimbetov Nagmet Kalliyevich, i.f.d., akad.</i> <i>Ametov Yakub Idrisovich, b.f.d., prof.</i> <i>Babadjanov Xushnut, f.f.n., prof.</i> <i>Bobojonova Sayyora Xushnudovna, b.f.n., dos.</i> <i>Bekchanov Davron Jumanazarovich, k.f.d.</i> <i>Buriyev Xasan Chutbayevich, b.f.d., prof.</i> <i>Gandjayeva Lola Atanazarovna, b.f.d., k.i.x.</i> <i>Davletov Sanjar Rajabovich, tar.f.d.</i> <i>Durdiyeva Gavhar Salayevna, arx.f.d.</i> <i>Ibragimov Baxtiyor To‘laganovich, k.f.d., akad.</i> <i>Izzatullayev Zuvayd, b.f.d., prof.</i> <i>Ismailov Is‘haqjon Otabayevich, f.f.n., dos.</i> <i>Jumaniyozov Zoxid Otaboyevich, f.f.n., dos.</i> <i>Jumanov Murat Arepbayevich, b.f.d., prof.</i> <i>Kadirova Shaxnoza Abduxalilovna, k.f.d., prof.</i> <i>Qalandarov Nazimxon Nazirovich, b.f.f.d., k.i.x.</i> <i>Karabayev Ikramjan Turayevich, q/x.f.d., prof.</i> <i>Karimov Ulug‘bek Temirbayevich, DSc</i> <i>Kurbanbayev Ilhom Jumanazarovich, b.f.d., prof.</i> <i>Kurbanova Saida Bekchanovna, f.f.n., dos.</i> <i>Qutliyev Uchqun Otoboyevich, f-m.f.d., prof.</i> <i>Lamers Jon, q/x.f.d., prof.</i> <i>Maykl S. Enjel, b.f.d., prof.</i> <i>Maxmudov Raufjon Baxodirovich, f.f.d., k.i.x.</i> <i>Mirzayev Sirojiddin Zayniyevich, f-m.f.d., prof.</i> <i>Matniyozova Hilola Xudoyberganovna, b.f.d., prof.</i> <i>Masharipova Feruza Jumanazarovna, PhD</i> <i>Mirzayeva Gulnara Saidarifovna, b.f.d.</i>	<i>Najmeddinov Axmad Raxmatovich PhD, dotsent</i> <i>Pazilov Abduvayeit, b.f.d., prof.</i> <i>Razzaqova Surayyo Razzoqovna, k.f.f.d., dos.</i> <i>Ramatov Bakmat Zaripovich, q/x.f.n., dos.</i> <i>Raximov Raxim Atajanovich, t.f.d., prof.</i> <i>Raximov Matnazar Shomurotovich, b.f.d., prof.</i> <i>Raximova Go‘zal Yuldashovna, f.f.f.d., dos.</i> <i>Ro‘zmetov Baxtiyar, i.f.d., prof.</i> <i>Ro‘zmetov Dilshod Ro‘zimboyevich, g.f.n., k.i.x.</i> <i>Ruzmetov Davron Ibrogimovich, PhD</i> <i>Sadullayev Azimboy, f-m.f.d., akad.</i> <i>Salayev San‘atbek Komilovich, i.f.d., prof.</i> <i>Saparbayeva Gulandam Masharipovna, f.f.f.d.</i> <i>Saparov Kalandar Abdullayevich, b.f.d., prof.</i> <i>Safarov Alisher Karimdjaniyevich, b.f.d., dos.</i> <i>Sirojov Oybek Ochilovich, s.f.d., prof.</i> <i>Sobitov O‘lmasboy Tojxmedovich, b.f.f.d., k.i.x.</i> <i>Sotipov Goyipnazar, q/x.f.d., prof.</i> <i>Tojibayev Komiljon Sharobiddinovich, b.f.d., akad.</i> <i>Xolliyev Askar Ergashevich, b.f.d., prof.</i> <i>Xolmatov Baxtiyor Rustamovich, b.f.d.</i> <i>Cho‘ponov Otanazar Otojonovich, f.f.d., dos.</i> <i>Shakarboyev Erkin Berdikulovich, b.f.d., prof.</i> <i>Ermatova Jamila Ismailovna, f.f.n., dos.</i> <i>Eshchanov Ruzumboy Abdullayevich, b.f.d., prof.</i> <i>O‘razboyev G‘ayrat O‘razaliyevich, f-m.f.d.</i> <i>O‘rozboyev Abdulla Durdiyevich, f.f.d.</i> <i>Hajiyeva Maqsuda Sultonovna, fal.f.d.</i> <i>Hasanov Shodlik Bekpo‘latovich, k.f.n., k.i.x.</i> <i>Xudayberganova Durdona Sidiqovna, f.f.d.</i> <i>Yuldashev Xamza Kamalovich, PhD</i> <i>Zaripova Ranojon Zaripovna, PhD, dotsent</i>
--	--

Xorazm Ma‘mun akademiyasi axborotnomasi: ilmiy jurnal.-№1/3 (122), Xorazm Ma‘mun akademiyasi, 2025 y. – 168 b. – Bosma nashrning elektron varianti - <https://www.mamun.uz/bulletin>

ISSN 2091-573 X

Muassis: O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi mintaqaviy bo‘limi – Xorazm Ma‘mun akademiyasi

Kazakova S.E. Quroqchilik sa'anatining hozirgi kundagi tarixiy ahamiyati	105
Mamadaliyeva M.M. Pedagogik qonuniyatlar, pedagogik jarayon va uning tizimi - pedagogik texnologiyaning asosi	107
Maxmudova D.M. Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarini kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish mexanizimi	111
Mirzayev A.K. Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak shufokorlarga travmatologiya fanini o'qitishda foydalaniladigan texnologiya	114
Murtazayeva N.K. Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida tibbiy biokimyo fani o'qituvchilarining kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirish genezisi	117
Naimova D.K. Talabalarning ingliz tilida multimedaniy kompetensiyasini takomillashtirishda kommunikativ interferensiya	119
Negmatov B.M. Sharq allomalarining ta'lim-tarbiya haqidagi qarashlari	122
Nurmatov R.A. Texnologiya fani o'qituvchilarini raqamli texnologiyalar asosida malaka-ko'nikmalarini rivojlantirish usullari	126
Nurmatova N.X. Interaction patterns in teaching ESP	128
Qurbonov P.Z. O'quvchilarni kasb hunar tanlash kompetensiyalarini fanlararo integratsiya asosida shakllantirish	131
Shomirzayeva N.Sh. Boshlang'ich sinf darslarida shaxsga yo'naltirilgan ta'limiy faoliyatini shakllantirish texnologiyasi	134
Shukurova M.A. The importance of language proficiency in educational contexts	138
Shukurullayev O.A. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda tejamkorlik tushunchalarini shakllantirish	141
Xayrullayeva G.F. Akademik maqsadlar uchun ingliz tilida konseptual metafora nazariyasining roli	143
Yuldashev U. O'zbekiston-Finlandiya pedagogika institutining O'zbekiston ta'lim tizimida Finlandiya tajribasi joriy qilinishida tutgan o'rni	146
Yusupova M.A., Jumanova F.B. Innovative methods for teaching English to history teaching methodology students through translanguaging	149
Абдуалиева Д.Р. Эффективные и интерактивные образовательные технологии, и методики при обучении русскому языку	151
Азимбегова С.Н. Олий тиббий таълим муассасаларида эндокренология фанини ўқитишда компетентликга асосланган ёндориш асосида ўқитиш	154
Аликулова Ф.У. Методика повышения читательской компетентности будущих учителей английского языка	156
Суюнова З.Ш. Исследование анализа способов преодоления учебной неуспешности учащихся	159
Урунова Ф.Х. Влияние мотивации на развитие критического мышления в начальных классах	161
Холдоров Ч.Х. Изучение современных методов обучения на уроках русского языка	165

hisob – xatosiz hisobdir”. Bu fikrdan shuni anglash zarurki, inson o‘zining ilmi bilan ijtimoiy hayotga tejamkorlik ko‘nikmalarini shakllantiradi va o‘z hayotini oqilona tashkil qiladi

“Ta’lim to‘g‘risida”gi qonunga muvofiq, mamlakatimizda umumiy ta’lim majburiydir. Ta’lim jarayoni umumiy ta’limning to‘rt bosqichiga muvofiq amalga oshiriladi:

birinchi bosqich - maktabgacha ta’lim;

ikkinchi bosqich - boshlang‘ich umumiy ta’lim (standart ishlab chiqish muddati to‘rt yil);

uchinchi bosqich - asosiy umumiy ta’lim (besh yillik);

to‘rtinchi bosqich - o‘rta (to‘liq) umumiy ta’lim (ikki yil).

Umum ta’lim muassasalarida umum ta’limning ikkinchi, uchinchi va to‘rtinchi bosqichlari dasturlari amalga oshiriladi. Maktab bosqichlari (umumiy ta’limning 2-4 darajalari) maktab bilimlari bloklarini idrok etishni va ularning o‘quvchilarning yosh rivojlanishiga mos kelishini ta’minlaydigan o‘zaro bog‘liq davrlardir. Maktab ta’limi o‘quvchining umumta’lim maktabi, gimnaziya yoki litseyda olgan umumiy ta’limi deb hisoblanishi kerak. Maktab iqtisodiy ta’limi - umumiy ta’lim doirasida maktab o‘quvchilariga iqtisodiy va iqtisodiy bilimlarni o‘qitishning maqsadli jarayoni. Zamonaviy iqtisodiy ta’lim maktab ijtimoiy fanlari orasida o‘quvchi dunyoqarashini shakllantirishda ustun o‘rinni egallay boshlaydi. Iqtisodiy ta’lim tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda, bu umuman Rossiya kelajagiga sarmoyadir. Maktabda iqtisod fani nafaqat asosiy iqtisodiy tushunchalarni tarqatish, balki shaxsni shakllantirish, rivojlantirish, uni ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarga moslashtirish vositasidir. Bizning maktabimiz ta’limning yangi mazmunini izlash va shakllantirish, o‘z taqdirini o‘zi belgilash, o‘z-o‘zini rivojlantirish va o‘z-o‘zini amalga oshirishga qodir shaxsni shakllantirishga qaratilgan pedagogik ishning yangi shakllari mavjud maktabdir

Xulosa qilib aytish mumkinki, bolaning kelajak hayotdagi faolligi, uning farovon va to‘kin yashashi haqidagi tasavvurlari, bilim, malaka va ko‘nikmalari kichik yoshdan shakllantirilib borilishi lozim. Ko‘rsatkichi past darajadagi bolalar bilan individual ishlash, ularni kelajak hayotga tayyorlash maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

- 1.Sh.M.Mirziyoyev. “Jismoniy va ma’naviy yetuk yoshlar – ezgu maqsadlarimizga yetishda tayanchimiz va suyanchimizdir” mavzusida “Kamolot” yoshlar ijtimoiy harakatining IV qurultoyidagi nutqi. Xalq so‘zi. 2017 yil
2. Asqarova D.Q. “Bolalalarni maktab ta’limiga tayyorlash metodikasi” o‘quv qo‘llanma Toshkent-2020
3. Ubaydullayeva. Z. Maktabgacha ta’lim muassasalarida iqtisodiy tarbiyani tashkil etish. Toshkent.2022.
4. To‘qmirzayeva. I. Maktabgacha yoshdagi bolalarga iqtisodiy bilim berishning o‘rni va ahamiyati. Toshkent.2006.
5. Saipova.G. Maktabgacha yoshdagi bolalarga iqtisodiy tarbiya berishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish zarurati. Shahrisabz. 2022.
6. Махмудова, Д. М. (2022, November). Способы заинтересовать дошкольников чтением. In *International scientific and practical conference "the time of scientific progress"* (Vol. 1, No. 3, pp. 96-101).
7. Maxmudova, D., & Raxmanova, X. (2022). Роль современных технологий в развитие детей дошкольного возраста. *Science and innovation*, 1(B7), 1213-1217.
8. Махмудова, Д. М., & Омонова, Д. (2023, October). Современные проблемы взаимодействия доу и семьи. In *International scientific conference "innovative trends in science, practice and education"* (Vol. 2, No. 8, pp. 62-67).
9. Makhmudova, D. M. (2024). Quality preparation of preschool children for school education. *World of Scientific news in Science*, 2(2), 125-130.

UO‘K 372.881.111.1

AKADEMIK MAQSADLAR UCHUN INGLIZ TILIDA KONSEPTUAL METAFORA NAZARIYASINING ROLI

G.F.Xayrullayeva, o‘qituvchi, Buxoro davlat universiteti, Buxoro

Annotatsiya. Ushbu tadqiqot akademik maqsadlar uchun ingliz tilida konseptual metafora nazariyasidan pedagogik asos sifatida foydalanadi. Mavzu tilshunoslik va EAPda hal qiluvchi ahamiyatga ega, chunki u murakkab akademik terminlarni talabalarda, ayniqsa ingliz tili qo‘shimcha til bo‘lganlar uchun tushuncha hosil qilishda yordam beradi. Ko‘pincha mavjud tadqiqotlar EAP yo‘riqnomasida metaforalarning o‘ziga xos qo‘llanilishini, ushbu tadqiqotning maqsadi bo‘lgan bo‘shliqni to‘ldirishni e’tibordan chetda qoldiradi. Tadqiqotning asosiy savoli: metafora o‘quvchilarning akademik yozishda tanqidiy fikrlash tushunchasini qanday oshirishi mumkin? Sifatli

vaziyatni o'rganish usulidan foydalanib, ma'lumotlar yig'ildi. Topilmalar shuni ko'rsatadiki, metaforaga asoslangan o'qitish talabalarning tanqidiy fikrlashini va yozish qobiliyatlari sezilarli darajada yaxshilaydi. Ushbu hissa juda muhim, chunki u EAP o'qituvchilari uchun samarali strategiyalarni taklif qiladi, metafora o'qitish orqali akademik muvaffaqiyatni oshirish, shu bilan ushbu sohada pedagogik amaliyotni rivojlantiradi

Kalit so'zlar: metafora, pedagogik, konsept, akademik, yozish ko'nikmalari, yaratuvchanlik.

Аннотация. Данное исследование исследует использование теории концептуальной метафоры в качестве педагогического фундамента для академических целей. Тема является ключевой в лингвистике и EAP (английский для академических целей), поскольку она помогает учащимся, особенно тем, для кого английский язык является дополнительным (EAL), понять сложную академическую терминологию. В то время как существующие исследования часто игнорируют специфическое применение метафор в преподавании EAP, данное исследование направлено на восполнение этого пробела. Основной исследовательский вопрос: как метафора может способствовать пониманию учащимися концепции критического мышления в академическом письме? Используя качественный подход к изучению конкретного случая, были собраны данные. Результаты показывают, что обучение на основе метафоры значительно улучшает навыки критического мышления и письма учащихся. Этот вклад является решающим, поскольку он предлагает эффективные стратегии для преподавателей EAP по повышению академической успеваемости посредством преподавания метафоры, что в свою очередь способствует развитию педагогической практики в этой области.

Ключевые слова: метафора, педагогический, концептуальный, академический, навыки письма, креативность.

Abstract. This research explores the use of conceptual metaphor theory as a pedagogical foundation for academic purposes. The topic is crucial in linguistics and EAP, as it helps students, particularly those with English as an Additional Language (EAL), understand complex academic terminology. While existing research often overlooks the specific application of metaphors within EAP instruction, this study aims to fill that gap. The main research question is: how can metaphor facilitate students' understanding of critical thinking in academic writing? Employing a qualitative case study approach, data was collected. Findings indicate that metaphor-based instruction significantly improves students' critical thinking and writing abilities. This contribution is crucial, as it offers effective strategies for EAP instructors to enhance academic success through metaphor teaching, thereby advancing pedagogical practice in this field.

Keywords: metaphor, pedagogical, conceptual, academic, writing skills, creativity.

So'nggi lingvistik tadqiqotlarda kontseptual metafora nazariyasidan (CMT) foydalanish akademik maqsadlar uchun ingliz tilida (EAP) metaforalarning kognitiv va kommunikativ tarzda ishlashi mumkin bo'lgan usullarni topishda muhim ahamiyatga ega. EAPda metafora bo'yicha tadqiqot o'tkazish maqsadga muvofiq bo'lsa, hozirgacha u juda mavhum akademik tushunchalarni erga tushirish va o'quvchilar uchun aniq va tushunarli qilish usulini taqdim etadi. Ushbu maqola stilistikani EAP bilan sintez qilish imkoniyatini ko'rib chiqadi, ayniqsa, metaforalarni o'quvchilarning ilmiy yozishlarida tushunish va tanqidiy fikrlashni kuchaytirishda pedagogik jihatdan qanday qilib o'zlashtirilishi mumkin. Akademik maqsadlar uchun ingliz tili bu ingliz tilini o'qitishning ixtisoslashgan bo'limi bo'lib, u o'quvchilarni akademik muvaffaqiyat uchun zarur bo'lgan til va ritorik ko'nikmalar bilan qurollantirishga qaratilgan. Ammo barcha talabalar orasida bu ko'pchilik duch keladigan eng qiyin muammolardan biri: akademik nutqning murakkabligi, ayniqsa ingliz tili ikkinchi til sifatida ishlatilganda. Ushbu to'siqni engib o'tishga intilish metaforik pedagogikaning tobora ko'proq qabul qilinishini ko'rsatdi. Metaforalar abstraksiyalarni aniq tajribaga aylantirishga yordam beradi va shuning uchun har doim kognitiv faollik va tushunishni yaxshilashga yordam beradi. Ushbu tadqiqot ushbu pedagogik fonda joylashgan; Talabalarning o'rganishini qo'llab-quvvatlaydigan EAP yo'riqnomasiga metaforalarni tizimli ravishda kiritish qiziqishning integratsiyasidir.

Ushbu tadqiqot nazariy jihatdan Lakoff va Jonsonning 1980 yildagi asosiy ishiga asoslangan bo'lib, unda metaforalar nafaqat lingvistik bezaklar, balki dunyoni idrok etish va tushunishimizni

shakllantiradigan kognitiv asoslar ekanligini ta'kidlaydi. CMT ma'lumotlariga ko'ra, tizimli yozishmalar - domenlararo xaritalar - mavhum tushunchalarni, maqsadli domenlarni, aniqroq tushunchalar yoki manba domenlari nuqtai nazaridan tushunishga imkon beradi. Masalan, argumentni konstruksiya sifatida ko'rish mumkin ("kuchli argument yaratish"), bu narsa o'quvchilar o'z fikrlarini shakllantirish va izchilroq yozishda juda foydali bo'lishi mumkin. Ushbu tadqiqot umumiy nazariy tushunchalarni EAP sharoitida maxsus, amaliy vazifa uchun asos qilib oladi. Kognitiv lingvistik nazariyadagi juda katta ahamiyatga ega bo'lishiga qaramay, metaforani EAP pedagogikasi va o'rganishda amaliy qo'llash bo'yicha juda kam tadqiqotlar mavjud. U erda qanday ish asosan umumiy ta'lim sharoitlarida metaforadan foydalanishga yoki talabalar tajribasi va natijalariga qaratilgan. Shunday qilib, ushbu tadqiqot o'qituvchilarning EAP yo'riqnomasini, xususan, akademik yozishni rivojlantirish uchun metaforalardan qanday foydalanishiga e'tibor qaratish orqali ushbu bo'shliqni to'ldirishga mo'ljallangan. EAP talabalari va o'qituvchilarining tanqidiy fikrlash qobiliyatlari va akademik yozish qobiliyatlarini rivojlantirish bo'yicha metaforaga asoslangan ta'lim strategiyalarining samaradorligini o'rganish uchun Iordaniya universitetidagi tajribalar bo'yicha tadqiqot o'tkazishda sifatli amaliy tadqiqot dizayni qo'llaniladi.

Kontseptual metafora nazariyasi (CMT) bir kontsepsiya boshqa tushunchalar nuqtai nazaridan tushunilishini ta'kidlaydi (Kövecses 2002, 6-bet; Lakoff va Jonson 1980, 5-bet). "Konseptual sohalar" deb ataladigan bu tushunchalar aqliy jarayonlardir. Ushbu nazariyaga ko'ra, "maqsadli domen" (odatda mavhumroq) "manba sohasi" (odatda aniqroq) orqali tushuniladi va bu domenlar o'rtasidagi tizimli yozishmalar (metafora) "domenlararo xaritalash" (Kövecses) deb ataladi. 2002, 6-bet; Lakoff va Jonson 1980, p. Domenlar orasidagi ushbu yozishmalar A IS B sifatida ifodalanishi mumkin, bunda A maqsadli domenni, B esa manba domenini ifodalaydi. Masalan, "u kuchli argument yaratmoqda", "uning argumenti mustahkam asosga ega" yoki "ularning argumenti nazorat ostida qulab tushdi" iboralarida ARGUMENT tushunchasi maqsadli soha bo'lib xizmat qiladi ("argument" atamasi bilan ko'rsatilgan). , va u manba sohasi bo'lgan QURILISH ("bino", "poydevor" va "qulab tushgan" atamaları bilan berilgan) tushunchasi orqali tushuniladi. Bu yerda yaratilgan o'zaro domen xaritasi ARGUMENT IS A QURILISH. Argument sub'ektiv, o'ziga xos va mavhum tushuncha ekanligini hisobga olsak, u har bir shaxs tomonidan turlicha tuziladi. Bundan farqli o'laroq, qurilish universal tajriba bo'lib, uni beton qiladi. Ushbu misolda, uchta turli iboralar ARGUMENT IS A QURILISH ning bir xil metaforik xaritasini baham ko'radi va uni "master metafora" sifatida tasniflaydi (Kövecses 2008, 382-bet).

Biroq, aksariyat tadqiqotlar o'qituvchilarning metafora tiliga emas, balki o'rganish va o'quvchilar tajribasida metaforalarning roliga qaratilgan. Petri va Oshlag (2002) fikriga ko'ra, metaforadan foydalanish qiziqishni yo'qotgan o'quvchilarni o'rganayotgan narsalarni o'z tajribalari bilan bog'lash imkonini berish orqali ularni qayta jalb qilishga yordam beradi. Bundan tashqari, Littlemore (2004) Akademik maqsadlar uchun ingliz tili (EAP) kontekstida metaforalarni ta'kidlash talabalarining tanqidiy fikrlash qobiliyatini oshirishi mumkinligini ta'kidlaydi. Britaniya universitetining Davlat xizmatlarini boshqarish bo'yicha Xalqaro rivojlanish MBA dasturida o'qiyotgan o'ttiz nafar talaba ishtirokida o'tkazilgan tajribada ishtirokchilar nazorat guruhi va eksperimental guruhga bo'lingan. Ikkala guruh ham umumiy "tanqidiy fikrlash" mashg'ulotlarida qatnashdilar, biroq faqat eksperimental guruh "metaforik ongni oshirish" mashg'ulotlarida qatnashdi. Topilmalar shuni ko'rsatdiki, "metaforik xabardorlikni oshirish" sessiyasida qatnashgan guruh sezilarli darajada ko'proq tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini namoyish etdi.

Boshqa tadqiqotlar ta'lim sharoitida metaforadan tashqari stilistik tamoyillarni qo'llashni o'rganadi. Misol uchun, Marr (2019) ingliz tilida qo'shimcha til sifatida ishlaydigan birinchi kurs talabalari g'oyalar va ularning mantiqiy munosabatlariga e'tibor qaratgan holda Hallidayning (2009) grammatik metafora yondashuvidan foydalangan holda muvaffaqiyatli parafrazaga qanday erishishlari mumkinligini tasvirlaydi. Tizimli funktsional tilshunoslikda metafunktsiya). Yaqinda Bridle va McIntyre (2022) talabalarni uslubni mustaqil tadqiq qilish va korpus stilistikasidan tushunchalar yordamida o'zgaruvchanlikni aniqlash vositalari bilan jihozlashga mo'ljallangan qisqa kursni o'z ichiga olgan tadqiqot o'tkazdilar. Akademik registr bilan bog'liq normalarni tushunish uchun talabalar Britaniya Milliy Korpusidan (BNC) foydalangan holda bir qator ish varaqlarini

to'ldirishdi. Vazifalar shaxs olmoshlari, kelishik, boshlang'ich muvofiqlashtiruvchi qo'shma gaplar, mutlaq ko'rsatkichlar va jargon/norasmiy/idiomatik iboralarga qaratildi. Keyinchalik BNC talabalarga qisqacha tadqiqot maqolasini tayyorlashda yordam berish uchun ishlatilgan. Mualliflarning fikriga ko'ra, hatto qisqa kurs davomida va minimal tayyorgarlik bilan ham, BNC interfeysidan nazorat ostida foydalanish va asosiy tushunchalarga urg'u berish talabalarga tildan to'g'ri foydalanishning asosiy naqshlarini tan olishga yordam berishda samarali bo'lgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Adams, M. (2014). Studying metaphor. In J. M. D. Wilson & B. C. Schwartzkopf (Eds.), Teaching Language Studies(pp. 85-106). Routledge.
2. Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. Qualitative Research in Psychology, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
3. Bridle, M., & McIntyre, D. (2022). Corpus stylistics in EAP. Journal of English for Academic Purposes, 50, 100-117. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2022.100117>
4. Britton, J. (1982). Language and learning. Penguin Books.
5. Cushing, I. (2019). Teaching stylistics: Pedagogical principles. Routledge.
6. Cushing (Ed.), Language and Education(pp. 45-62). Cambridge University Press.
7. Continuum.Giovanelli, M. (2016). Pedagogical stylistics. Journal of Literary Studies, 32(1), 103-123. <https://doi.org/10.1080/02564718.2016.1145731>
8. Xayrullayeva G.F. (2024). The role of students in communicative language teaching classrooms. <https://farspublishers.org/index.php/ijessh/article/view/2878>
9. Xayrullayeva G.F. Chet tillarini o'qitishda "test-teach-test" metodidan foydalanish. Хоразм Маъмун академияси ахборотномаси: илмий журнал.-№2/3 (111), 2024. pp. 145-147.
10. Xayrullayeva G.F. Giving and Receiving Constructive Criticism in Speaking Development. Vol. 2 No. 10 (2024): Excellencia: International Multi-disciplinary Journal of Education <https://multijournals.org/index.php/excellencia-imje/article/view/2548>

UO'K 37.016; 130.2

O'ZBEKISTON-FINLANDIYA PEDAGOGIKA INSTITUTINING O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIDA FINLANDIYA TAJRIBASI JORIY QILINISHIDA TUTGAN O'RNI U. Yuldashev, o'qituvchi, University of Business and Science, Namangan

Annotatsiya. Maqolada Samarqand davlat universitetining O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti faoliyatini o'rganish orqali fin tajribasini joriy qilish muammolari o'rganildi. Mavzuni o'rganish natijasida O'zbekiston-Finlandiya pedagogika institutining Finlandiya tajribasini joriy qilish qo'shayotgan hissasi kelgusida yuqori malakali kadrlar tayyorlashda asos bo'lib xizmat qilishi mumkin ekanligi aniqlandi. Tadqiqotda o'rganilgan ma'lumotlar tahlili pedagog kadrlar tayyorlashda Finlandiya tajribasini joriy qilishda hali amalga kiritilmagan jihatlar ko'p ekanligini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: Pedagogik kadrlar tayyorlash, O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti, Finlandiya tajribasi, o'qituvchilar, malaka oshirish, xalqaro hamkorlik

Аннотация. В статье изучены проблемы внедрения финского опыта на основе изучения деятельности Узбекского-Финляндского педагогического института Самаркандского государственного университета. В результате изучения темы было установлено, что вклад Узбекского-Финляндского педагогического института во внедрение финского опыта может послужить основой для подготовки высококвалифицированных кадров в будущем. Анализ изученных в ходе исследования данных показал, что существует множество аспектов, которые еще не реализованы при внедрении финского опыта в подготовке педагогов.

Ключевые слова: Подготовка педагогических кадров, Узбекско-Финляндский педагогический институт, опыт Финляндии, преподаватели, повышение квалификации, международное сотрудничество

Abstract. In the article, the problems of introducing the Finnish experience were studied by studying the activities of the Uzbekistan-Finland Pedagogical Institute of Samarkand State University. As a result of the study of the topic, it was found that the contribution of the Uzbekistan-